

مشخصات طرح

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۳۰۳

شماره چاپ:

۵۸۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۲/۳/۵

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به ماده (۲۲) قانون اساسنامه

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران»

مقدمه

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۲۲) قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران با هدف طراحی سازوکار انگیزشی برای آن دسته از داوطلبان جمعیت هلال احمر که در دستگاه‌های اجرایی نیز شاغل هستند در دستور کار مجلس قرار گرفته است. به موجب این طرح یک تبصره به ماده (۲۲) قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران^۱ الحاق می‌گردد. طرح مذکور اگرچه با رویکردی مثبت به مدیریت منابع انسانی و در عین حال تنظیم سازوکارهای امداد رسانی به مردم تنظیم شده و از حیث کلیات آن مورد تأیید است، اما حاوی برخی اشکالات شکلی و ابهامات حقوقی است که باید مورد اصلاح قرار گیرد.

سابقه قانونی موضوع

۱. براساس ماده (۱۰) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۲۵ دستگاه‌های زیربند (موضوع بند «ه») ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون پیش‌گفته شامل وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، نیروهای نظامی و انتظامی و ... موظفند در چارچوب وظایف و ضوابط محوله عمل نمایند.

۲. به استناد مواد (۳)، (۴) و (۶) آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران، نقش و وظایف دقیق دستگاه‌های زیربند، نحوه انجام وظایف، نحوه استفاده از خدمات کارکنان دستگاه‌های اجرایی و نحوه اعزام و مأموریت کارکنان اعزامی پیش‌بینی گردیده است.

بر این اساس موضوع اعطای حق مأموریت به‌عنوان یک مکانیسم انگیزشی برای آن دسته از شاغلان دستگاه‌های اجرایی که به استناد قانون موظف به همکاری با سازمان مدیریت بحران و ارائه کمک به آن در مواقع لزوم هستند، پیش‌بینی شده است. با این وجود چنین مکانیسم انگیزشی برای شاغلان دستگاه‌های اجرایی که نه براساس تکلیف بلکه به‌طور داوطلبانه و با تکیه بر نیت خیرخواهانه خود عضو داوطلب در جمعیت هلال احمر می‌باشند مشخصاً پیش‌بینی نشده است.

ارزیابی طرح

۱. براساس بند «۶» ماده (۸) آیین‌نامه خدمات داوطلبانه جمعیت هلال احمر، یکی از تعهدات داوطلبان و اعضای جمعیت، «شرکت در دوره‌های آموزشی پایه داوطلبی و سایر آموزش‌ها حسب مورد» است. بر این اساس به نظر می‌رسد نیروهای داوطلب جمعیت هلال احمر باید از قبل با جمعیت در ارتباط بوده و براساس عضویت رسمی، دوره‌های آموزشی لازم را طی کرده باشند، لذا چنانچه منظور از تبصره پیشنهادی جذب داوطلبان شاغل در دستگاه‌های اجرایی از طریق فراخوان در هنگام بروز بحران باشد و بالطبع این افراد هیچ‌گونه رابطه قبلی با جمعیت هلال احمر نداشته و از آموزش‌های لازم و تخصصی جهت مواجهه منطقی و اصولی با بحران برخوردار

۱. «حضور کارکنان امدادگر و داوطلب فعال دستگاه‌های اجرایی که با فراخوان جمعیت هلال احمر در حوادث ملی، منطقه‌ای و استانی در امر امداد رسانی و مقابله با بلایا و حوادث طبیعی و انسان‌ساز شرکت می‌نمایند مأموریت اداری تلقی می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره با پیشنهاد جمعیت هلال احمر تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید».

نام دفاتر:

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات حقوقی

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۳۰۴۷

تاریخ انتشار:

۱۳۹۲/۴/۵

نبوده‌اند صحیح نمی‌باشد. لذا بایستی برنامه‌ریزی لازم در زمینه جذب، آموزش و نگهداری این دسته از داوطلبان که در هنگام بروز بحران به‌کار گرفته می‌شود، از سوی جمعیت هلال احمر صورت پذیرد.

۲. علی‌الاصول اعزام این دسته از کارکنان برای مأموریت‌های برون‌شهری است که براساس بند «۷» ماده (۶۸) قانون مدیریت خدمات کشوری با پرداخت جبران هزینه سفر و حق مأموریت همراه است. با توجه به اینکه منابع مالی لازم برای تأمین هزینه طرح پیش‌بینی نشده است، لذا به‌نظر می‌رسد از این حیث مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است و احتمالاً با ایراد شورای نگهبان مواجه خواهد بود.

۳. عبارت «دستگاه‌های اجرایی» دربردارنده ابهام می‌باشد. مناسب است عبارت مزبور به عبارت «دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری» اصلاح شود.

۴. به‌موجب ماده واحده پیشنهادی، حضور کارکنان امدادگر در امر امدادسانی «مأموریت اداری» تلقی می‌گردد. در این خصوص نکته‌ای که وجود دارد این است که مفهوم «مأموریت اداری» در قوانین ما دارای تعریف مشخصی نمی‌باشد، لذا بهتر است از لفظ عام «مأموریت» استفاده شود.

۵. واژه «کارکنان» در صدر ماده واحده واجد ابهام است، چراکه واژه مزبور عام بوده و شامل کلیه کارکنان اعم از ساعتی، کار معین، پیمانی و رسمی و... می‌باشد، لذا با توجه به اینکه بسیاری از دستگاه‌های اجرایی لفظ کارکنان را مشمول کارکنان ساعتی و کار معین نمی‌دانند، در صورتی‌که منظور طراحان شمول حکم مزبور نسبت به کلیه کارکنان می‌باشد، لازم است لفظ مزبور به صورتی اصلاح شود تا دربردارنده کلیه کارکنان مزبور باشد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران از قدیمی‌ترین نهادهای کشور است که محور اصلی فعالیت‌های آن بر مشارکت داوطلبانه افراد خیر قرار دارد. انجام کارهای داوطلبانه و همچنین تعامل و همکاری با داوطلبان و اعضای این جمعیت نیازمند مدیریت، سازماندهی و پایش مناسب است، درحالی‌که ریزش اعضا و داوطلبان از چالش‌های جدی پیش‌روی کلیه جمعیت‌های ملی از جمله جمعیت ایران است. براساس اعلام فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ هلال احمر، کار داوطلبی بدون هزینه نیست و به جمعیت‌های ملی توصیه کرده است که به‌منظور ایجاد زمینه و انگیزش در داوطلبان خود، تسهیلات، تخفیف‌ها و معافیت‌های مناسب جهت تشویق، حمایت و ماندگاری آنان را فراهم آورند. نامگذاری روز پنج‌دسامبر به‌عنوان روز جهانی داوطلبان نیز بیانگر اهمیت ویژه و توجه بیشتر به موضوع خدمات داوطلبانه در شرایط کنونی است. با توجه به اینکه بخشی از نیروهای داوطلب و عضو جمعیت هلال احمر ایران کارکنان شاغل در دستگاه‌های اجرایی هستند، این افراد خیر و نودوست دستگاه‌های اجرایی نیز باید در کنار سایر آحاد مردم جامعه به سمت مشارکت در فعالیت‌های داوطلبانه تشویق و ترغیب شوند. درحالی‌که همکاری این دسته از افراد با جمعیت، مستلزم ترک دستگاه دولتی خود در قالب مرخصی‌های سالیانه است، لذا در نظر گرفتن سازوکار انگیزشی در قالب اعطای حق مأموریت به اعضا و داوطلبان جمعیت هلال احمر که شاغل در دستگاه‌های دولتی هستند، منطقی و مورد تأیید است. با این وجود متن زیر به‌عنوان جایگزین طرح پیشنهادی با هدف رفع اشکالات و ابهامات، به‌عنوان تبصره «۲» ماده (۲۲) اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران^۱ پیشنهاد می‌شود.

تبصره «۲» - حضور کارمندان امدادگر و داوطلب فعال دستگاه‌های اجرایی موضوع مواد (۷) و (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که با فراخوان جمعیت هلال احمر در حوادث ملی، منطقه‌ای و استانی در امر امدادسانی و مقابله با بلایا و حوادث طبیعی و انسان‌ساز شرکت می‌کنند به‌عنوان مأموریت روزانه تلقی می‌گردد. منابع مالی طرح از محل اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی تأمین خواهد شد.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره با تدوین سازوکار جذب، آموزش و نگهداری نیروی انسانی مشمول، ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد جمعیت هلال احمر تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱. ماده (۲۲) اساسنامه جمعیت هلال احمر دارای یک تبصره است که لازم است تبصره فعلی به‌عنوان تبصره «۱» اصلاح و متن پیشنهادی به‌عنوان تبصره «۲» به این ماده الحاق شود.